

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. X-242 4, 9, 53,
59, 74, 76, 77 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-922 IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489
2, 11, 24, 38 IR 47 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-923**

2021 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. spalio 20 d. sprendimo Nr. SV-S-247 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 9 ir 10 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

1. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. X-242 4, 9, 53, 59, 74, 76, 77 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-922 (toliau – Įstatymo projektas Nr. 1), tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti Įstatymo projektą Nr. 1 pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1.1. Siekiant pagerinti studijų prieinamumą pagal Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – Įgyvendinimo planas), 2022 m. II ketvirtyje numatyta parengti I misijos (prioriteto) „Vienodos starto pozicijos visiems Lietuvos žmonėms“ 1.6.6 papunktyje nurodytą priemonę – Lietuvos aukštojo mokslo socialinės dimensijos tobulinimo veiklos planą pagal užsienio šalių patirtį. Įgyvendinimo plano formavimas atspindi Vyriausybės siekį vystyti aukštojo mokslo prieinamumo politiką, laikantis Europos aukštojo mokslo erdvėje įtvirtintos socialinės aukštojo mokslo dimensijos apibrėžties. Pažymėtina, kad kertiniai aukštojo mokslo socialinės dimensijos įgyvendinimo elementai turėtų atispindėti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, įskaitant alternatyvių kelių į aukštąjį mokslą reglamentavimą, tačiau nesiūlytina Įstatymo projekte Nr. 1 tvirtinti nacionalinės socialinės dimensijos sąvokos; siūlytina Įstatymo projekte Nr. 1 numatyti teisinės prielaidas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrui tvirtinti Socialinės dimensijos (aukštojo mokslo prieinamumo) planą, kuriame atispindėtų socialinės, akademinės, finansinės ir kitos pagalbos priemonių visuma, taikoma asmenims iš socialiai pažeidžiamų grupių ir (arba) turintiems specialiųjų poreikių. Tai padėtų užtikrinti aukštojo mokslo prieinamumą šiems asmenims. Taip pat siūlytina, kad Įstatymo projekte Nr. 1 būtų numatyta galimybė skirti valstybės biudžeto lėšų šio plano priemonėms įgyvendinti.

1.2. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4 6, 59, 74, 75, 75¹, 75², 75³, 76, 77, 82, 83, 84 straipsnių pakeitimo, 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo 76¹, 76², 83¹ straipsniais įstatyme atsisakoma Mokslo ir studijų įstatymo 9 straipsnyje neveikiančių nuostatų dėl sutarčių su valstybinėmis aukštosiomis mokyklomis bei papildyta galimybe sudaryti su mokslo ir studijų institucijomis specialiąsias sutartis dėl valstybės biudžeto asignavimų skyrimo. Numatoma, kad specialiosios sutarties objektu galėtų būti mokslo ir studijų institucijos mokslo ir (arba) studijų veiklos plėtra, mokslo ir studijų institucijos mokslo ir (arba) studijų veiklos kokybės didinimas, investicijos į valstybinės mokslo ir studijų institucijos infrastruktūrą, valstybinių mokslo ir studijų institucijų pertvarka, valstybės tarptautinių įsipareigojimų vykdymas, kitos priemonės, įgyvendinančios Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamame Nacionaliniame pažangos plane nustatytus strateginius tikslus ir pažangos uždavinius. Mokslo ir studijų įstatymo 59

straipsnyje numatoma suvienodinti minimalius reikalavimus stojantiejiems į pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas nepriklausomai nuo studijų finansavimo pobūdžio, t. y. **stojantiejiems į koleginių studijų programas numatomas reikalavimas būti išlaikius tris valstybinius brandos egzaminus: lietuvių kalbos ir literatūros, matematikos ir trečią laisvai pasirinktą paties stojančiojo, stojantiems į universitetinių studijų programas šių egzaminų įvertinimų vidurkis turėtų būti ne žemesnis nei pagrindinis vidurinio ugdymo programos baigimo lygis.** Atsižvelgiant į asmenų lygiateisiškumo principą ir būtinybę tinkamai pasirengti studijoms, visų stojančiųjų asmenų priėmimo studijuoti sąlygos ir reikalavimai, pasiekimai ir žinių lygis neturėtų skirtis. Minimaliųjų reikalavimų stojantiejiems į aukštąsias mokyklas keitimas, siekiant minimaliuosius reikalavimus sumažinti ar padaryti lankstesnius, negali būti laikoma tinkama studijų prieinamumo didinimo politikos priemone. Todėl siūlytina atitinkamai pakoreguoti Įstatymo projekto Nr.1 nuostatas.

1.3. Įstatymo projekte Nr. 1 siūlomas siekis sudaryti dvi konkursines eiles stojančiųjų asmenų priėmimui į trumposios pakopos, pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų valstybės finansuojamas studijų vietas ir pretenduojančiųjų į studijų stipendijas, keičiant į aukštosios mokyklos pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas konkurso būdu priimamų asmenų žinių įvertinimo tvarką, nustatant egzaminų kiekį ir rūšį, gali padėti socialiai pažeidžiamų grupių asmenims įveikti finansines kliūtis, padidinant tikimybę konkurso būdu užimti valstybės finansuojamas studijų vietas. Tačiau siūlomas modelis nesumažintų kitų reikšmingų kliūčių, su kuriomis susiduria asmenys iš socialiai pažeidžiamų grupių. Efektyviausios aukštojo mokslo prieinamumo priemonės yra tos, kurios siekia kompleksiskai spręsti akademinį, informacinį, finansinį ir su požiūriu susijusių barjerų visumą. Siekiant užtikrinti aukštojo mokslo prieinamumą asmenims iš socialiai pažeidžiamų asmenų grupių, yra svarbu užtikrinti ne tik jų patekimą į studijas, bet ir sėkmingą studijų procesą. Siekiant užtikrinti studijų sėkmę socialiai pažeidžiamiesiems ir specialiųjų poreikių turintiems asmenims, yra svarbu tam skirtas tikslines studijų vietas, numatytas prieinamumui didinti, sieti su kokybiškiausiomis studijų programomis, taip užtikrinant, kad studijų procese būtų teikiama tinkama akademinė parama. Siūlytume, kad valstybinės aukštosios mokyklos, kurių studijų programos arba studijų kryptys Studijų kokybės vertinimo centro būtų įvertintos labai gerai arba puikiai, įgytų išankstinio priėmimo į valstybės finansuojamas studijų vietas galimybes, į kurias savo nustatyta tvarka galėtų priimti stojančiuosius iš socialiai pažeidžiamų asmenų grupių. Šios studijų vietos būtų tvirtinamos švietimo, mokslo ir sporto ministro valstybinėms aukštosioms mokykloms prieš 2 metus iki priėmimo į aukštąsias mokyklas, kad aukštosios mokyklos turėtų laiko padėti asmenims iš socialiai pažeidžiamų asmenų grupių pasiekti pakankamų mokymosi rezultatų įstoti į šias studijų vietas, nemažinant priėmimo į aukštąsias mokyklas reikalavimų, o suteikiant atitinkamą akademinę pagalbą pasiruošti. Dėl šių priežasčių siūlytina atitinkamai keisti Įstatymo projekte Nr. 1 suformuluotą antrosios eilės modelį.

1.4. Atsižvelgus į tai, kad Įstatymo projekte Nr. 1 siūloma trumpąsias studijas skirti pasirengimui studijuoti pirmosios pakopos studijose, pritariame, kad trumposios studijos galėtų tapti alternatyviu keliu stojant į pirmosios pakopos studijų programas. Tačiau kadangi trumposios studijos yra susijusios su tos pačios studijų krypties koleginių studijų programomis, siūlytina alternatyvų kelią taikyti tik tęsiantiems studijas kolegijose tos pačios trumpųjų studijų krypties absolventams. Tokiu būdu būtų užtikrinama dermė tarp profesinio mokymo programų, trumpųjų studijų ir koleginių studijų, padidėtų aukštojo mokslo prieinamumas profesinio mokymo programų absolventams.

2. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 2, 11, 24, 38 ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-923 (toliau – Įstatymo projektas Nr. 2), tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti Įstatymo projektą Nr. 2 pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

2.1. Įstatymo projekto Nr. 2 1 straipsnio 1 dalimi keičiamo Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 2 straipsnio 36 dalimi siekiama apibrėžti tarpinio pasiekimų patikrinimo

sąvoką, t. y. siekiama apibrėžti, kad pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintas mokymosi pasiekimų programas nacionaliniu mastu vykdomas mokymosi pasiekimų patikrinimas yra vadinamas tarpiniu pasiekimų patikrinimu. Tačiau Įstatymo projekto Nr. 2 aiškinamajame rašte yra nurodyta, kad „šiuo metu po Nacionalinės švietimo agentūros organizuojamų tarpinių pasiekimų patikrinimų savivaldybės, mokyklos, mokiniai ir tėvai gauna įvertinimo duomenis ir analizę [...]“, t. y. yra minimi šiuo metu vykstantys nacionaliniai mokinių pasiekimų patikrinimai ir pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimai, kurie, vadovaujantis Švietimo įstatymo 38 straipsnio 4 dalimi, yra vykdomi pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintas mokymosi pasiekimų programas ir mokymosi pasiekimų patikrinimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašus. Sąvokoje „tarpinis pasiekimų patikrinimas“ minimas žodis „tarpinis“ yra klaidinantis, suponuojantis, kad toks vertinimas yra kažkokio didesnio vertinimo dalis. Tuo tarpu nacionaliniai mokinių pasiekimų patikrinimai yra vykdomi baigiant pradinio ugdymo programą (4 klasėje) ir baigiant pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį (8 klasėje), pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimai – baigiant pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį (10 / II gimnazijos klasėje). Tik nacionaliniai mokinių pasiekimai šiuo metu dar yra organizuojami 2 ir 6 klasėje, tačiau nuo 2022–2023 mokslo metų Švietimo, mokslo ir sporto ministerija nacionaliniu lygmeniu ketina organizuoti nacionalinius mokinių pasiekimų patikrinimus tik 4 ir 8 klasėse. Šie pasiekimai yra apibendrinamojo išorinio vertinimo dalis baigiant atitinkamą ugdymo programą ar jos dalį, o 2 ir 6 klasėje ketinama sudaryti sąlygas pačioms mokykloms naudotis nacionalinio užduočių banko ištekliais ir naudoti vertinimo rezultatus vertinimui ugdymo procese. Nacionalinių mokinių pasiekimų patikrinimų ir pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimų pavadinimas tarpiniais mokinių pasiekimų patikrinimais nepadės siekti Įstatymo projekto Nr. 2 aiškinamajame rašte įvardyto uždavinio – išnaudojant tarpinio pasiekimų vertinimo duomenis, sukurti sistemą, skirtą mokymosi pasiekimams bendrojo ugdymo sistemoje gerinti, o sukels sumaištį švietimo sistemoje.

Įstatymo projektu Nr. 2 siūlomas tarpinio pasiekimų patikrinimo sąvokos apibrėžimas nėra tikslingas, todėl siūlytina atsisakyti Įstatymo projekto Nr. 2 1 straipsniu siūlomo Švietimo įstatymo 2 straipsnio keitimo.

2.2. Įstatymo projekto Nr. 2 aiškinamajame rašte yra minimas siekis stiprinti reikalavimus viduriniam išsilavinimui įgyti, užtikrinti, kad jie atitiktų vidurinio ugdymo procese formuojamą brandos lygį. Vadovaujantis Brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-2391 „Dėl Brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo ir Lietuvių kalbos ir literatūros įskaitos organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 5 punktu viduriniam išsilavinimui įgyti reikia baigti vidurinio ugdymo programą ir išlaikyti du brandos egzaminus. 2021 m. tik du brandos egzaminus laikė 5 377 asmenys (20,7 proc. visų brandos egzaminus laikusių asmenų), kiti rinkosi laikyti tris ir daugiau brandos egzaminų. Tačiau siekiant įgyvendinti Švietimo įstatymo 5 straipsnio 4 punkte nustatytą švietimo tęstinumo principą, užtikrinantį sąlygų kiekvienam asmeniui mokytis visą gyvenimą sudarymą, bei užtikrinti, kad įgytas vidurinis išsilavinimas sudarytų galimybę asmeniui bet kada siekti aukštojo išsilavinimo, būtina nustatyti, kad abiturientai laikytų bent 3 brandos egzaminus.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu nuostata, nusakanti, kad visi asmenys, baigę vidurinio ugdymo lietuvių kalbos ir literatūros programą, privalo laikyti lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminą, yra nustatyta tik švietimo, mokslo ir sporto ministro tvirtinamoje Lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminų programoje. Atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo 12 straipsnį, nustatantį, kad visos bendrojo ugdymo mokyklos privalo išmokyti valstybinės kalbos, ir į Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte įvardytą aiškumo principą, reiškiantį, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, aiškus ir nedviprasmiškas, bei siekdami, kad visos vidurinio išsilavinimo įgijimo sąlygos

būtų reglamentuojamos įstatymo lygiu, **siūlytume nuostatą dėl privalomų egzaminų ir jų skaičiaus nustatyti Švietimo įstatyme.**

Matematika kaip ir lietuvių kalba ir literatūra yra vienas iš dviejų mokomųjų dalykų, kurių mokinys mokosi visą ugdymosi procesą. Šiuo dalyku yra ugdomas matematinis raštingumas, suprantamas kaip gebėjimas abstrakčiai mąstyti, samprotauti, interpretuoti, spręsti problemas realiuose kontekstuose. Gilus dalyko išmanymas ir jo principų taikymas sukuria prielaidas ir kitų mokomųjų dalykų sėkmingam mokymuisi, perkeliant gebėjimus tirti duomenis, mąstyti logiškai, erdviškai, formalizuoti interpretavimo ir abstrahavimo gebėjimus. Todėl manytina, kad ilgainiui ir matematikos brandos egzaminas turėtų tapti privalomu viduriniam išsilavinimui įgyti.

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus ir pakitusias švietimo, mokslo ir sporto ministro pareigas, siūlytina Įstatymo projekto Nr. 2 2 straipsniu keičiamo Švietimo įstatymo 11 straipsnio 5 dalį išdėstyti taip:

„5. Vidurinis išsilavinimas įgyjamas baigus vidurinio ugdymo programą ir išlaikius tris valstybinius brandos egzaminus: lietuvių kalbos ir literatūros ir mokinio pasirinktus du kitus brandos egzaminus, išskyrus atvejus, kai asmuo švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatytais atvejais yra atleidžiamas nuo brandos egzaminų.“

2.3. Įstatymo projekto Nr. 2 aiškinamajame rašte yra nurodyta, kad teikiamu Įstatymo projektu yra siekiama „sukurti sistemą, skirtą mokymosi pasiekimams bendrojo ugdymo sistemoje gerinti“. Šiam uždaviniui pasiekti yra būtina savalaikė mokymosi pagalba mokiniams, kurie patiria mokymosi sunkumų. Kuo anksčiau bus identifikuojamos mokinio mokymosi spragos ir suteikiama savalaikė mokymosi pagalba mokykloje, tuo sėkmingiau mokinys galės mokytis aukštesnėje klasėje. Vykdamas nacionalinius mokinių pasiekimų patikrinimus 4 ir 8 klasėse (baigiant pradinio ugdymo programą ir pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį) bei pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą (baigus pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį) ir nepasiekusiems patenkinamo pasiekimų lygmens labai svarbu mokiniams sudaryti individualų mokymosi pasiekimų gerinimo planą ir suteikti reikalingą mokymosi pagalbą. Tuo tarpu tokios pagalbos teikimas asmenims, kurie jau yra įgiję vidurinį išsilavinimą, kaip siūloma Įstatymo projekte Nr. 2, nėra tikslingas ir jų atžvilgiu šiuo metu galiojantis reglamentavimas yra pakankamas.

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus ir pakitusias švietimo, mokslo ir sporto ministro pareigas, siūlytina Įstatymo projekto Nr. 2 3 straipsniu keičiamo Švietimo įstatymo 24 straipsnio 5 dalį išdėstyti taip:

„5. Asmeniui, įgijusiam pradinį ar pagrindinį išsilavinimą arba baigusiam pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį ir nepasiekusiam patenkinamo pasiekimų lygmens, sudaromos sąlygos gauti individualų mokymosi pasiekimų gerinimo planą ir reikalingą mokymosi pagalbą švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. Asmeniui, įgijusiam pagrindinį ar vidurinį išsilavinimą ir pageidaujančiam geriau pasiręsti toliau mokytis, sudaromos sąlygos mokytis pageidaujamų bendrojo ugdymo dalykų ir patikrinti mokymosi pasiekimus švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.“

2.4. Ugdymo procesas mokyklose yra vykdomas pagal atitinkamų dalykų bendrąsias programas, kurias, vadovaudamasis Švietimo įstatymo 56 straipsnio 12 punktu, tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras. Atkreiptinas dėmesys, kad esama situacija, kai mokinių pasiekimų vertinimas yra vykdomas pagal atskiras brandos egzaminų ar kitų mokymosi pasiekimų patikrinimų programas, kurias tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras, vadovaudamasis Švietimo įstatymo 38 straipsnio 4 dalimi, sukuria situaciją, kai mokytojai moko ne pagal dalyko bendrąsias programas, bet pagal mokinių pasiekimų patikrinimų ir brandos egzaminų, kuriuos laikys mokiniai, programas. Toks teisinis reglamentavimas nesukuria nuoseklaus mokymosi, neleidžia užtikrinti didesnio dėmesio tam, ko mokinys turėtų būti mokomas, o ne vertinimas, taip pat nepadedą siekti Įstatymo projekto Nr. 2 aiškinamajame rašte nurodyto teikiamo Įstatymo projekto Nr. 2 uždavinio – „sukurti sistemą, skirtą mokymosi pasiekimams bendrojo ugdymo sistemoje gerinti“. **Todėl siūlytina numatyti, kad**

mokinių pasiekimų patikrinimai, kaip ir ugdymo procesas, organizuojami pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintas bendrąsias programas.

Nacionaliniai mokinių pasiekimų patikrinimai 4 ir 8 klasėse turi atlikti ir pagalbos funkciją (ugdymo kokybės stebėseną), remiantis šiais duomenimis turi būti priimami reikalingi sprendimai mokymo pagalbai teikti bei ugdymo kokybei gerinti. Todėl dalyvavimas šiuose patikrinimuose turi būti privalomas visiems atitinkamose klasėse besimokantiems mokiniams. 2021 m. Nacionaliniuose mokinių pasiekimų patikrinimuose dalyvavo mokyklos iš 59 savivaldybių. Ketvirtų klasių pasiekimų patikrinime dalyvavo mokiniai iš 610 mokyklų, aštuntų klasių – iš 535 mokyklų. Ketvirtokų skaitymo pasiekimų patikrinime dalyvavo 24 088 mokiniai (81,0 proc.), matematikos pasiekimų patikrinime dalyvavo 24 207 mokiniai (81,4 proc.). Aštuntokų skaitymo pasiekimų patikrinime dalyvavo 21 762 mokiniai (82,2 proc.), matematikos pasiekimų patikrinime dalyvavo 21 570 mokinių (81,5 proc.).

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45¹ straipsniu įstatymo 1 straipsniu švietimo sistemos principai papildyti įtraukties principu, nustatančiu, kad „švietimo sistema sudaro sąlygas kiekvienam asmeniui ugdytis, plėtoti savo galias ir gebėjimus, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę mokantis, socialinėje, kultūrinėje ir (ar) kitose veiklose ir būti nediskriminuojamam dėl ugdymosi poreikių įvairovės ir (ar) švietimo pagalbos reikmės“. Mokinių pasiekimų vertinimas taip pat turi nediskriminuoti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, o kaip tik būti orientuotas į mokinių mokymosi pasiekimų pagal jų galias patikrinimą. **Todėl siekiant teisinio sistemiškumo ir aiškumo, būtina įvirtinti, kad organizuojant mokymosi pasiekimų patikrinimus vienodus visiems mokiniams, jie specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams turi būti atitinkamai pritaikomi.**

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus ir pakitusias švietimo, mokslo ir sporto ministro pareigas, siūlytina Įstatymo projekto Nr. 2 4 straipsniu keičiamo Švietimo įstatymo 38 straipsnio 4 dalį išdėstyti taip:

„4. Švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliotos institucijos ir savivaldybių vykdomosios institucijos organizuoja mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas pasiekimų patikrinimus (brandos egzaminus, pasiekimų patikrinimus baigus pagrindinio ugdymo programą, nacionalinius mokinių pasiekimų patikrinimus ir kitus mokymosi pasiekimų patikrinimo būdus) pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintas bendrąsias programas ir mokymosi pasiekimų patikrinimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašus, mokinių pasiekimų tyrimus. Šie mokymosi pasiekimų patikrinimai organizuojami vienodi visų mokomųjų kalbų mokyklų mokiniams, nepažeidžiant lygių galimybių principo, apibrėžto šio įstatymo 5 straipsnyje, o mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų), pritaikomi švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. Švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka organizuojami privalomi nacionaliniai mokinių pasiekimų patikrinimai. Visos bendrojo ugdymo mokyklos užtikrina lietuvių kalbos mokėjimą pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintą Lietuvių kalbos ir literatūros bendrąją programą.“

2.5. Tėvai (globėjai, rūpintojai) yra neatsiejama mokyklos bendruomenės dalis. Jų dalyvavimas tiek mokyklos gyvenime, tiek stebint, analizuojant konkretaus vaiko pasiekimus ir pažangą, jų pagalba vaikui mokantis yra labai svarbi. Švietimo įstatymo 47 straipsnio 1 dalies 3 punktas šiuo metu numato, kad tėvai turi teisę gauti informaciją apie „ugdymo ir ugdymosi poreikius, pažangą“. Įstatymo projekto Nr. 2 3 straipsniu keičiamo Švietimo įstatymo 24 straipsnio 5 dalyje nustatoma, kad mokiniams, kurie turi mokymosi spragų ir nepasiekia atitinkamo pasiekimų lygio, sudaromas individualus mokymosi planas, teikiama reikalinga mokymosi pagalba. Kadangi tai yra informacija apie vaiko ugdymą(si), pasiekimus ir pažangą, Švietimo įstatymas jau dabar numato tėvų (globėjų, rūpintojų) teisę tokią informaciją gauti. Taigi, Įstatymo projektu Nr. 2 siūlomas tėvų (globėjų, rūpintojų) teisių praplėtimas yra perteklinis. Atsižvelgiant į tai, siūlytina atsisakyti Įstatymo projekto Nr. 2 5 straipsniu siūlomo Švietimo įstatymo 47 straipsnio keitimo.

2.6. Atsižvelgdami į tai, kad ugdymo procesas mokyklose yra planuojamas mokslo metais, siūlytume numatyti, kad Įstatymo projekto Nr. 2 įsigaliojimas būtų susietas su mokslo metų, o ne kalendorinių metų pradžia, ir Įstatymo projekto Nr. 2 6 straipsnį išdėstyti taip:

„6 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 2 straipsnį, įsigalioja 2022 m. rugsėjo 1 d.
2. Šio įstatymo 2 straipsnis įsigalioja 2024 m. rugsėjo 1 d.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir kitos institucijos pagal kompetenciją iki 2022 m. rugpjūčio 31 d. parengia ir patvirtina teisės aktus, reikalingus šio įstatymo nuostatomis įgyvendinti.“

Ministras Pirmininkas

Švietimo, mokslo ir sporto ministras